

203. Fernand Léger, "Le linge qui sèche".

Signerad F. Léger och daterad -47. Även signerad och daterad a tergo. Duk 92 x 73 cm.

Auktion

Höstens Moderna 575
(22-24 oktober 2013)

Utropspris

9 000 000 - 10 000 000 SEK /
1 046 512 - 1 162 791 EUR

Avdelning

Utl. måleri

Klubbat pris

8 800 000 SEK

PROVENIENS: Atelier Fernand Léger, nr 48.

Galerie Louise Leiris (Galerie Simon), Paris (Inv. No. 04429 / Photo No. 6815). Svensk-Franska Konstgalleriet, Stockholm.
Privatsamling, Sverige (inköpt från ovanstående på 1960-talet).

UTSTÄLLNINGAR: Svensk-Franska Konstgalleriet, Stockholm, "Svensk-Franska Konstgalleriet 1918-1953", november - december 1953, kat nr 103. Galerie Artek, Helsingfors, "Hommage à Léger", 1955, kat nr 13. Charlottenburg, Köpenhamn, "Fernand Léger - malerier, tegningar och grafik", 1959, kat nr 38. Moderna Museet, Stockholm, "Fernand Léger", 23 oktober - 29 november 1964, kat nr 78. Städtische Kunsthalle, Düsseldorf, "Fernand Léger", 16 december 1969 - 8 februari 1970, kat nr 86. Galerie Bonnier, "Henri Laurens, pierres, bronzes et terres cuites de 1919 à 1944. Fernand Léger, peintures de 1920 à 1947", 1974, kat nr 23, avbildad i utställningskatalogen.

LITTERATUR: Georges Bauquier, "Fernand Léger - Catalogue raisonné, 1944 - 1948", 2000, nr 1257, sid 165.

ÖVRIGT: FERNAND LÉGER

Fernand Léger föddes 1881 i Argentan, Normandie. Hans far som var lantbrukare och kreaturshandlare avled när sonen endast var fyra år gammal och Fernand kom att uppfostras endast av sin mor. Léger visade tidigt talang för teckning och vid 16 års ålder lämnade han skolan i Argentan för att arbeta som lärling hos en arkitekt i Caen. Tre år senare reste han till Paris med ekonomisk hjälp av två konstnärer från hans hemstad, André Mare och Henri Viel. Léger lyckades bli antagen vid konstskolan Ecole des Arts Décoratifs och tog även lektioner på Académie Julian. Samtidigt arbetade han för sitt uppehälle som ritare hos en arkitekt samt som retuschör av fotografier till pressen. Efter en kraftig lungsjukdom for han på konvalescens till sin vän Henri Viel på Korsika. På denna ö upptäckte han för första gången det intensiva medelhavsljuset som skulle bli så betydelsefullt för hans konst.

Väl tillbaka i Paris bosatte sig Léger i "La Ruche", en byggnad med billiga konstnärateljéer. Här träffade han avantgardets konstnärer och poeter, däribland Alexandre Archipenko, Robert Delaunay, Marc Chagall, Henri Laurens och Amedeo Modigliani och det var vid denna tidpunkt, 25 år gammal, som han började arbeta på allvar som konstnär. 1907 upptäckte han Paul Cézannes konst vid dennes retrospektiva utställning på "Salon d'Automne", vilket blev avgörande för Légers fortsatta konstnärskap. Han målade 1909 "La Couseuse" som var hans första kubistiska målning och starkt påverkad av Cézannes verk. I målningen "Nus dans la Fôret" från 1909-10 skapade Léger en egen version av kubismen, som hans kritiker skämtsamt döpte till "tubism" på grund av de många cylindriska formerna i hans målningar. Färgskalan under denna första period gick i jordnära och gråa toner. I början av 1910-talet närmade sig Léger den abstrakta konsten, där motiven upplöstes i olika geometriska former och 1913 målade han sin första non-figurativa målning och avvek därmed från kubismen. Efter freden 1918 ändrades Légers färgskala radikalt till att nå maximal intensitet. Han inspirerades vid denna tid av efterkrigstidens framtidsoptimism och maskinernas progression. I sina målningar använde han sig av mekaniska former och kallades därför ibland för "maskinmålaren". 1924 startade Léger den fria konstskolan, Académie Moderne, vilken blev Europas modernaste undervisningsplats för unga konstnärer. Bland den första elevkullen fanns ett flertal skandinaver, bland andra Otto G. Carlsund, Franciska Clausen, Waldemar Lorentzon och Erik Olson. Vid denna tid blev muralmaleriet en viktig del i Légers fortsatta konstnärskap. Han ville få ut bilden på gatan, täcka stadens byggnader med gigantiska färgkompositioner. "Varför är det endast de högre klasserna som äger våra målningar. Alla borde få njuta av färgens och formers magi. Låt oss få ut målningarna på gatan" utropade han. Léger utförde sina första abstrakta muralmålningar till den stora utställningen Art Déco i Paris 1925. De unga svenska eleverna Otto G. Carlsund och Erik Olson fick under de följande åren arbeta i Légers ateljé med att förstora lärarens skisser och mindre oljor till större

monumentalmålningar. Under andra världskriget var Fernand bosatt i USA där han bland annat var anlitad som lärare på Yale University tills han återvände till sitt hemland vid mitten av 1940-talet. Han fortsatte att vara produktiv under de sista åren av hans liv och arbetade inom flertalet tekniker fram tills hans död 1955.

LE LINGE QUI SÈCHE

Fernand Léger rörde sig under hela sin karriär mellan det abstrakta och figurativa. I de främsta av hans verk uppnås en syntes mellan de två motpolerna, vilket auktionen "Le linge qui sèche" är ett raffinerat exempel på. Målningen utfördes 1947 då Léger nyligen hade återvänt till Paris efter att ha tillbringat fem år i exil i Amerika. Landet i väst hade gjort ett starkt intryck på honom, inte minst det pulserande och livfulla New York med dess otaliga reklam- och ljusskyltar. Trots det resulterade återkomsten till Frankrike i en pånyttfödd kärlek till hans hemland och Léger fylldes av en entusiastisk framtidstro. 1946 beskrev han sina känslor i en artikel i Arts de France: "Jag vill förklara vad jag kände när jag återvände till Frankrike, den glädje som jag upplevde i att återupptäcka mitt land... Jag försäkrar dig om att människor har gjort stora framsteg i Frankrike. Jag försäkrar dig att en magnifik evolution har skett... Jag har förtroende för Frankrike". De kommande åren skulle komma att bli mycket produktiva för Léger och vid sidan av sitt måleri arbetade han inom ett antal olika tekniker, däribland keramik, skulpturer, glas- och muralmålningar. Han öppnade även på nytt sin egen konstskola Atelier Fernand Léger dit många unga amerikanska konstnärer sökte sig på grund av det rykte som han hade skapat sig i landet. Bland eleverna fanns bland annat Kenneth Nolan, Sam Francis och Richard Stankiewicz. Trots de många projekten fortsatte Fernand Léger intensivt med sitt måleri som under dessa år karaktäriseras av ett friare och mer organiskt uttryck. De geometriska formerna får nu stå bakåt åt mer föreställande element, ofta hämtade från naturen och dess omgivning. Samtidigt blir färgens betydelse än mer dominerande, konstnären hade några år tidigare skrivit: "Vi kan inte leva utan färg, dess påverkan är psykologisk ... den är ett socialt och mänskligt behov".

"Le linge qui sèche" är fylld av ljusa och livliga färger som förstärks mot dess svala och neutrala bakgrund. Fernand Léger har här kombinerat rent abstrakta och svävande former med föreställande element. Klädesplagg och en gul matta hänger på en torklina, i det nedre högra hörnet syns fyra fåglar som har placerat sig vilande på en av de abstrakta formerna. Léger utförde samma år en mindre version av motivet (Le Tapis Jaune") men har i den aktuella målningen gett kompositionen en ny skärpa och även tillfört lön på den klättrande växtens gren. Färg, form och linje harmoniserar till en levande och organisk helhet. Det var under denna tid som Léger i motsats till perioden efter första världskriget, insåg att människan hade förlorat kontakten med naturen och blivit en fånge under maskinens makt. Detta ledde till att han under slutet av 1940-talet sökte sig från den moderna staden och hämtade allt mer motiv från landsbygden. Målningen visades redan vid början på 1950-talet på

Svensk-Franska Konstgalleriet i Stockholm och har efter det ingått i flera utställningar, bland annat på Moderna museets retrospektiv 1964. Fernand Léger hade tack vare hans skandinaviska elever god kontakt med Sverige. Han ställde ut i Stockholm vid flera tillfällen och vid sitt besök 1934 i samband med utställningen på Galerie Moderne skrev Léger en text som på hans önskan översattes och redigerades av Otto G. Carlsund för att publiceras i Svenska Dagbladet: "...Stockholm! Man andas en härlig, lätt luft i ett flödande ljus, vars make jag aldrig känt". Léger fortsatte med att beskriva det besök hos Carlsunds föräldrar i Sörmland han gjorde under resan: "Jag skulle ha känt en lucka i min kontakt med Sverige om jag inte också fått vistas en dag på det svenska landet, det som påminde mig om Normandie och som jag flyktigt uppfattat genom tågfönstret. Vår biltur genom ett soligt landskap tio min in i hjärtat av Sverige, förbi lugna vatten, gröna fält och rakstammiga skogar, var en sann vila efter staden välvilliga men tröttsamma hets. Det verkar som om man färdades genom en privat park hela tiden". Léger avslutar med att fastslå: "Lyckliga de som uthärda, lyckligt det land som kan rekrytera sina artister, sina stadsbyggare från en sådan miljö". "Le ling qui sèche" är ett mästerverk utav en av 1900-talets stora pionjärer – fylld av den lysande kolorism och mästerliga formkänsla som har kommit att sätta så djupa spår i konsthistorien.